

System pieniężny a stabilność makroekonomiczna

Mateusz Machaj

Różnice w pojmowaniu stabilności makroekonomicznej

- Mainstream: stabilność zatrudnienia, wzrostu PKB, bilansu płatniczego, „ogólnego poziomu cen”.
- „Austriackie rozumienie”: stabilność w strukturze produkcji, wcześniejszych i późniejszych etapów.

Cantillon i jego następcy

- Ilościowa teoria pieniądza: zwiększenie podaży pieniądza zwiększa ceny (model Hume'a).
- Do neutralności dochodzi jednak aż przy 3 założeniach:
 - Równomierności przyrostów („helikopter”)
 - Pełnej informacji
 - Pełnej informacji, która się „cofa w czasie”
- Dlatego jedyny „neutralny” pieniądz to pieniądz denominowany lub renominowany.

Efekty Cantillona

- Pojawiają się, gdy chociaż jedno z 3 założeń nie jest spełnione:
 - Kontraktów przeszłych nie da się idealnie renegecować
 - Ludzie nie mają dostępu do pełnej informacji
 - Pieniądze otrzymują nieliczni
- Analiza „nowokeynesowska” skupia się na 1 założeniu, analiza „nowoklasyczna” na 2 założeniu, a „austriacka” na 3 (trochę też na 1).

Analiza „austriacka” Cantillona

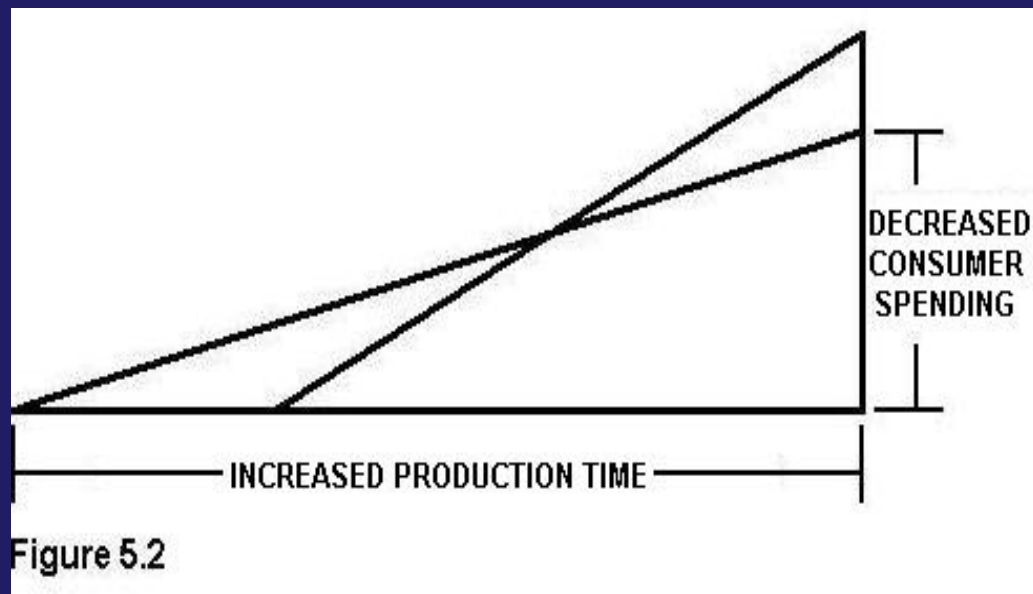
- Pieniądze są otrzymywane przez pierwszych ludzi, którzy je następnie wydają i podnoszą ceny kolejnych beneficjentów.
- Ostrożnie z mechanizmem *lagu* – dlaczego ceny nie mogą się podnieść już przed wydatkami?
- Dostosowania cenowe mogą się przenosić bez realnego wędrowania i dojścia pieniądza w dane miejsce.

Richard we współczesnym systemie

- Dlatego efekty Cantillona mogą przybierać bardzo różne formy w świetle 3 sztywnych założeń ilościowej teorii.
- We współczesnym systemie bankowym główny efekt Cantillona to obniżone stopy procentowe.
- Same niskie stopy nie są oczywiście wystarczające do stworzenia takich efektów (a co najwyżej prezenty).

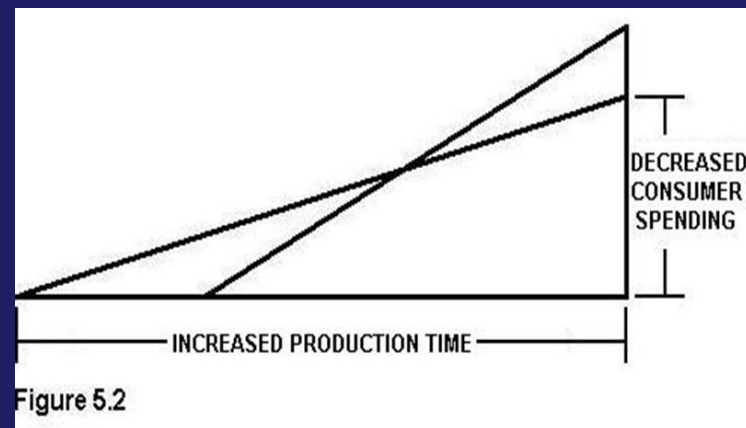
Struktura produkcji w rozumieniu Hayeka

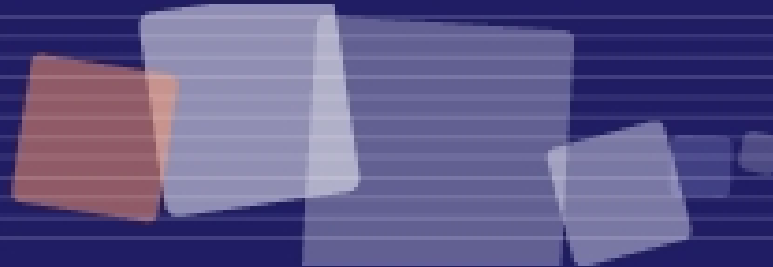
- Wcześniejsze i późniejsze stadia produkcji.
- Analiza „*realna*”, a nie pieniężna.
- „Czas”, a nie „stadia”.

Problemy z trójkątami

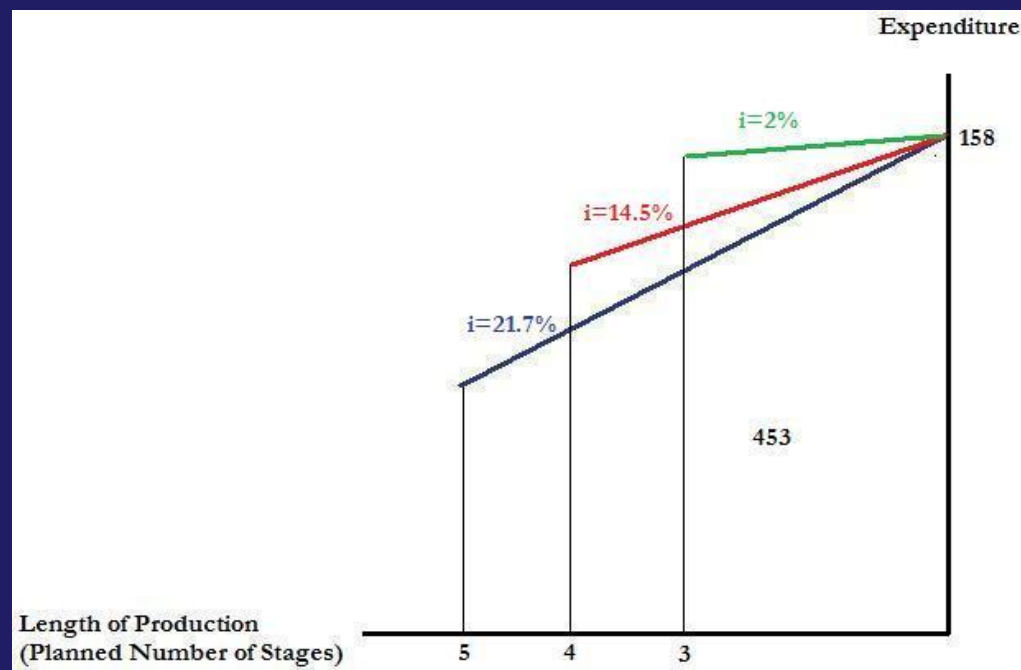
- Zaczynają się za wcześnie (w zerze).
- Za bardzo abstrahują od zmian technologicznych („długość procesu” była, jest i będzie inna w każdy momencie).
- Powinny uwzględniać podział pracy (stadia, nie czas) i aspekty pieniężne (strumienie kapitału).

Rozwiązanie problemów: trapez Rothbarda zamiast trójkątów Hayeka

- Fillieule (2007) i Huelsmann (2011) przy stałej podaży pieniądza.
- Analiza poprawna przy zmianach technologii
- Podkreśla stadia i podział pracy

Wnioski z trapezów

- Redukcja konsumpcji i wzrost inwestycyjnych oszczędności prowadzi do wydłużenia „monetarnej długości” procesu produkcji.
- Jednocześnie zmniejszona zostaje stopa procentowa (w wyniku wzrostu oszczędności).
- Zmniejszona stopa działa jak amortyzator – zmniejsza wydłużenie procesów, lub nawet prowadzi do skrócenia.
- Następuje relatywne przesunięcie zasobów w monetarnie „dalsze” stadia (nie „dłuższe”).

Źródło efektów Cantillona

- Mises (1912): ceny zależą od subiektywnych preferencji i ograniczeń obiektywnych (ilości pieniądza).
- Czy samo zwiększenie podaży pieniądza wystarczy do wywołania efektów Cantillona?
- Nie bez znaczenia są preferencje podmiotów i ich zachowania.
- Dlatego efekty Cantillona w pewnym sensie występują zawsze, nawet przy stałej podaży pieniądza.

Systemy pieniężne a stabilność makroekonomiczna

- Nie można doszukać się niestabilności makroekonomicznych w samej ekspansji pieniądza.
- Nie można doszukać się niestabilności w samej długości procesów produkcji.
- Niestabilność może wynikać z efektów Cantillona przymusowo eksternalizujących koszty.

Podsumowanie

- Efekty Cantillona są wśród nas.
- Ich wpływ na strukturę produkcji nie jest jednoznaczny.
- Nie sposób dokładnie przeanalizować szkodliwości samego przyrostu pieniądza w pełni a priori.
- Rząd jak zawsze nawala [hurra!].

Dziękuję